

EGYETÉRTÉS

SZERKESZTŐSÉG
BUDAPEST, IV. KECSKEMÉTI-UTCA 6. SZ.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.

KIADÓHIVATAL:
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE
VALÓ KÖZLÉSEKET FELVEZŐ KIADÓHIVATAL
PÁRISBAN /Göppel-utca/

A kormányrendszer és a tudomány.

Egy államot és egy nemzetet a mai korban naggyá és hatalmassá csak nagy államférfiak és nagy tudósok tehetnek. Az épen nem szükséges, hogy e két nagy tulajdonság egy és ugyanazon egyénben összpontosuljon.

Igaz, hogy ez előélet megizmosodásához nagyon hozzájárultak a tudatlan tudósok. Mint minden fiatal műveltségű társadalomban, úgy a miénkben is, keletkezett egy egész hada az olyanoknak, a kik a tudományt szenevelgették, hogy könnyebben kenyerhez jussanak.

küzdöttől távol álló tudós kitüntetésé még nem bizonyít semmit, a tudomány iránti kellő tisztelet és méltánylás dolgában. Nem abból áll a tudomány iránti tisztelet, hogy egyik-másik tudóst feldisztik rendjelekkel, méltóságokkal, vagy más kitüntetésekkel.

Budapest, nov. 30.

Ma este több órán át tartó miniszteri tanácskozás volt.
A főrendiházi kinevezéseket illetően, melyeket már előzetesen jeleztek, a hivatalos lap a következő királyi elhatározást közli: «A főrendiházi szervezeti módosításáról szóló 1885. VII. tczikk 5. §-a alapján, magyar minisztertanácsom előterjesztésére: Barcsay Domonkos földbírtokost, Gönczy Pál nyugalmazott államtitkárt, Graef Ede lovassági tábornokot és Wenzel Gusztáv nyugalmazott budapesti egyetemi tanárt a magyar országgyűlés főrendiházának élet-hossziglani tagjaivá ezennel kinevezem, Kell Budapest, 1889. évi november hó 25-én. Ferencz József, s. k. Tisza Kálmán, s. k.»

A belügyi tárcza költségvetésének tárgyalása alkalmával, a mi valószínűleg hétfőn kerül napirendre, Teleki Géza gr. belügyminiszter, mint halljuk, nyilatkozik fog a közigazgatás államosítására, és általában a célba vett reformokra vonatkozólag.

A vallás és közoktatásügyi miniszter az elkeresztelés ügyében legközelebb szabályzó rendeletet ad ki, melynek célja lesz, hogy a felekezetek közötti és miatt mutatózó surlódásoknak elejét vették.

Az országgyűlési függetlenség és 48-as párt december 1-én d. u. 6 órakor értekezletet tart.

Fordulat Romániában.

A mi most Bukarestben történik, nem tagadjuk, ismét egy némileg kedvező teltet ir be számunkra a Balkán-félsziget politikai viszonyainak meglehetősen zavaros főkönyvébe. Nem beszélünk a legutóbbi miniszterváltás értékét. Hogy Cargiu megbukott, és a miniszteriumba az előbbiek helyette új elemek is kerültek a junimisták parájából, még nem jelent nagy változást Romániában politikai rendszerében. De látjuk azt, hogy ez a rendszer mégis elhajlik attól az irányzattól, mely Romániát Oroszország barátjába vezetné és a nagy elődöntés idején monarchiánkat az Alduna felől fokozott veszedelem fenyegetné. A junimisták

a bukaresti kamarában nem egyszer elég világosan fejezték ki, hogy Romániát nem engedhetik a pánszlávizmus bükörébe bevonatni. Ha a mi monarchiánk iránt nem is fejezték ki soha rokonszenvet, sőt bizalmat sem, az Oroszország ellen intézett negatív program nekünk elég.

Bennünket megnyugtatt, ha nem Hitrov lesz az új Bukarestben, hanem az ország jogszerű fejedelme, Károly király. Egyedül a király belátásának és idején alkalmazott óvatosságnak köszönhető, hogy a Cargiu-kormányzat, mint jelentéktelen epizód, nagyobb kár nélkül mult el Románia fölött. A király, dacára, hogy trónja ellen intézett veszedelmes intrigákkal áll szemközt, megtagadta a volt miniszterelnököt, hogy a kamara felosztásával magának engedelmesebb többséget erőszakoljon ki. A királynak személyes népszerűsége, melyet legutóbb a trónörököslet tett körutatásai teljes világtábsa helyeztek, lehetetlen teszi azt is, hogy Hitrov új barátját, az ó-konzervatív bojárak a trón megdöntésével kísértek meg céljaik érvényesítését. Károly király, a milyen kevés zajt kelt is személyes működése, különbül ért dinasztiaja uralmának biztosításához, mint a szerencsétlen Milán, ki pedig sohasem volt hatásos szerepeknél híjával. Szó sincs róla, egészen más női belátás jut is érvényre a román királynéval, a kültői nevével ismert Carmen Sylvával, mint a családi viszály végete által üldözött Obrenovics dinasztiaiban.

A mily kedvelten fogadják a bukaresti változást az orosz hírlapok, olykép igekeznek meg mindunk belőle himet varni Kálnoky gróf politikájának. Ime, itt igazolva van kultúrörünknek nagyszerű passzívítása, mely sohasem türelmetlenkedik, de enged a fölösleges vízeket csendesen lefolyni, a hogyan ő maga a delegációkban politikáját jellemezte. Hát persze, ha az orosz czár hamleti természeté még soká biztosítja a dolgok békés fejlődését, az idők folyása nem egy kedvező eredményt érlelhet meg számunkra. A Balkán-államok természetes érdekei oly határozott ellenkezésben vannak Oroszország hódító céljaival, hogy az csak elég időt engednek ott a bontott politikai viszonyok belső tisztulásának, minden hírtelen meglepetés és minden zavaros agitáció dacára is előbb-utóbb Oroszországnak kell ott tét vesztetnie. A dolgok ereje kétségtelenül nekünk kedvez, ezt nemcsak elismerjük, de magunk is úgy hirdettük mindenkor. Hogyan állana azonban Kálnoky gróf politikájának próbiája, ha az orosz politika közközletűbb és merészebb impulzusoknak hódolna, és ugyanakkor, mikor rank kényszerítene az elődöntés, a pétérvári intriga-hálózatnak megráundó szárai a Balkán-félsziget minden süllyesztőjébe Bukarestben, Belgrádban, Szófiában oroszbarát kormányokat hoznának felszínre? Kálnoky politikájának, akármilyen is a Balkánállamokban, semmi érdeme nincsen, a kedvező eredményt elő nem idézi, a kárt el nem hártja.

Horvát hangulat.

Hogy a tények logikája ellen minden más logikának vesztett ügye van, azt alig bizonyítja jobban valami, mint azon politikuskoknak a napról-napra följegyezhető fényes diadalai, kik a zágábi tartománygyűlésen a tények logikájára helyezkedve védelmezik az ott tárgyalás alatt levő költészetet.

Ezek a politikusok sem gondolkoztak mind így évek előtt. Nagyon sokan vannak közöttük, a kik nem kevesebb heveséggel hozták Magyarországot és a vele kötött egyezmény ellen, mint mai ellenfeleik, — mindaddig, míg a nemzeti elfogultság sűrűtörő prizmáján keresztül szennelődtek a helyzetet s míg a nemzeti feltételeség s talán gyűlölet elhomályosította tiszta látásukat.

A tények azonban megvoltak, nőttek, megszülettek eredményeiket, a melyeket lehetetlen volt meg nem látniuk még a nem egészen tiszta látásuknak is. Nem volt az képzelték, hogy egyfelől Horvátországnak magának az erőfeszítései, másfelől Magyarországnak a támogatása legalább évek hosszú sora után oly szembeeszkövé ne tegye ezeknek a szükség-szerű eredményét, hogy azt elvitatni az igazságerzethez legnagyob hiánya mellett se lehessen többé. S ha egyszer elvitatnánk a tatlant mindenki előtt: lehetetlen, hogy ne akadtak volna férfiak, a kik azokat vizsgálódásuk tárgyává tevén, meg ne találták volna azok szülő okai a legnevezetesebbet ott, a hol magok sem hitték, annál kevésbé keresték: a Magyarországgal való viszonyban.

Szent-István birodalmának nincsen olyan területe, mely az utóbbi évek folyamán a gazdasági fejlődés terén akkora előhaladást tudna fölmutatni, mint Horvátország. A mezőgazdasági termelés évi értéke ma csaknem kétfelét annyi, mint a múltkorán, némely terményt külön tekintve, még nagyobbak is mondható, mint még akkor volt, a mikor a kiegyezés nem éreztehatte ennyire hatását. Közutak, vasutak dolgában Horvátország csak azóta vön nagyobb lendületet s ez természetesen, rendkívül emelőleg hatott az ország kereskedelmére, különösen a fumei kikötőhöz való közelsége és vele élénkibb forgalmi kapcsolatba hozatala által, mely kikötőre Magyarországot oly tömörkedül áldozott. De a vízi utakon is fölpezdült az elevenebb forgalom s a vízjogi kérdések rendezése, a csatornázás egész paradicsomot ígér teremteni Horvátországból. Szóval olyan fejlődésnek néz

A műcsarnokból.

Történelmi és drámai művek.
Az új kiállítás képvisel minden festészeti fajt, körülbelül abban az arányban, a mint a közönség is érdeklődik egyik vagy másik iránt. A művészek rendszeren alkalmazkodnak a közönséghez, különben műtermők könnyen raktárrá változnék.

A történelmi festészethez mindenesetre több buzgalom, s legalább is egy pár képtár szükséges. Magán ember nem igen veszi meg, mert egy darab rendszeren nagyobb szokott lenni, minsem szakkönyv elhelyezésének. Maecenasok, köztintezettek kelnek hozzá. Kiváncsiak lehetünk, vajon veterán művészeknek Thán Mórnak a millenniumi alkalmára beküldött színvonalra figyelemmel fog-e szolgálni, hogy a honalapítás ezredik évének megünnepléséhez a hazai festészetnek is hozzá kell járulni.

A történelmi és drámai festészetből mégis többet találunk most a magyar képek közt, mint máskor. És épen ezek közt van a tárlat legjellegesebb, igazi felütésű ökö képe. Festy Árpád ez. A tárlat látogatói ritka egyértelműséggel elismerik, hogy Festy és Benca Gyula festették a két legszebb képet, ez utóbbi gr. Károlyi Gyuláné és gyermeke arcképeket.

Festy Árpád ismét a bibliához fordult. Évek előtt is bibliái tárgyval, a «Gölgóthával» tűnt föl tehetségére; ugyanebben a modernban festette meg Gellért püspök vértanúságát. Ez a modor az volt, hogy a színek komorságával; kopár, szürk tájképek; barna, nehéz felhőkkel, mely borultat hangulatot idézett elő. A tájképi hatás uralkodott a festményen. Az alakok magok csak kiegészítettek a tájképet, beleolvadtak a hangulatba; mint csoportok voltak elhelyezve a nehéz komorságba; az alakok a széles esetkezéssel alól ki nem bontakoztak; szelvedésük, fájdalomuk vagy — Gellért püspök kivételével — vadsgúgnak nem állt előttük. Látszott, hogy a figurális rajzban a szerző nem érezte magát biztosan, s a drámai ábrázolást azért kerüli. Hevlye azonban előadású ügyesség és poétikus érzék mutatott föl. Az operaszínház csemege-teremnek falfestményein már a figurális alakok rajzban nagy a haladás, az előadás gazdag, noha egy, legfeljebb két alakkal dolgozott. Az allegorikus ábrázolásban lényegesen, a tájképi részek (melyeknek az alakok mellett nem juthatott nagy tér) csekesebb és a sil emberét mutatják. Rövid ideig aztán Festy tájképeket festett, határozott erővel. Következtek a festett drámák. Első volt «A hánya-szerméklenség», mely az országos kiállítás alkalmával annyira fokozta a Festy tehetsége vetett eredményét. Itt már az alakok akcióba lépnek, fajdalmaikat, szerencselenségeiket közlekedő láthatjuk; az egyesek individualitása kezd kidomlani. Még nagyobb közelségre állítja elő a dráma a «Károlyiottak», a legérettek eke hánatos képe, hol a katasztrófa hatása közvontlenül az emberek arcáról nyilatkozik. A stáffe már kevesebb, de helyes érzékkel választott. E két drámában Festy

a hatás eszközeivel szemközt puritán. Még a színek hatását is mellőzte. Ez hiánya is főképp a «Károlyiottaknak», melyen anyai az alak, oly effektussal kinálkozó a színhely, (tűz, füst, rom, pusztulás), a festő azonban őrizkedett, nehogy a hatásvadászat vadja érje. A színekből mégis több megjellett volna a mély érzéssel előadott katasztrófá. A kolorisztikus hatás a festészet művészi törekvése.

Most előtűnik a «Keszög asszonyok Krisztus sirjánál», egy bibliai kép, melyen a mi a hagyományos felosztásból megvan, az épen anyai, hogy megfert mellette a modern. A régi mesterek bibliai és vallásos képei szintén a magok korának felosztásai. Kirívó példa rá a németalföldi festészet. Senki többől számot adni nem képes, mint a mennyit tud, és senki előtt ismeretlennek nem váhat, a mit t. d. Krisztus életének sok magyarországi akadt. A legnevezetesebb közülük Renau. A história, az archaeologia sokat földerített a multból. Festy, a ki tanulmányozta az olasz mestereket, és ismerheti szent-tárgy műveiket, a bibliai festészet tradícióiba nem ment be a nélkül, hogy saját önállóságot és ismeretét is el ne vitte volna.

Egy képnél fölöleg, hogy érthető legyen, kommentár és szöveg nélkül. Ha valaki így fogja föl a vallásos tárgyakat is, az nem fog festeni olyasmint, a mihez dogma, vagy a martyrologia szükséges, hogyha maga nem képes eléggé világossá, tisztán érthetővé válni. Festy képe: világos. A fájdalom egy sirnál. Fölismerheteti ezt rajta az indus is, a ki nem ismeri az új-testamentumot.

De ha a festő történelmi momentumnak, vallástörténelmi mozzanatoknak kívánja tekinteni művét, le is van kötelezve a historianak, az egyházi történelemnek. Kis tehetségek meglegesznek a chablonokkal. Másolgatnak, s a hagyományos felosztások bő levélvel öntik le tulajdon csekélységüket. Az eredeti tehetség sem mindig bír szakítani az elismert tekintélyektől maradt hagyományokkal, akadémiás szabályokkal, melyeket a jobbak is nagyon megtanulnak, nehogy valamiképpen kövessék. A festészet épen ebben a műfajban fölötte konzervatív. A patyárak, a szentek allegorizálás meg másképpen, mint kék, vörös és barnás sárga ruhában, nem is említve a fejet övező görögt, melynek vékonyabb és vastag vonalára és sugárzásának nagysága anyai figyelemmel kell lenni, mint a sárga s a katonaságnál. Az egyházi festmények konzervativusát kivált akkor kívánjuk meg, ha a festmény megrendelésre készült, oltár vagy kápolna számára.

az ég, s ugyanitt a sziklából kinőtt ciprusok töve, melyeknek zöld színe elevenítő hat e kiegészítő. A szikla-parkányi repedésében egy bokor kaktusz, s néhány csevevessz galy, melyen a tavasz virága fakad: anyai, a mi a sir környezetének sivarágát enyhíti. A szent asszonyok a sir körül térdelnek. A hideg kövön rajta a tövis korona és Veronika kendője; a sir mellett közvontlenül egy pálmagoly, mintha annak a nőnek kezéből hullt volna ki, a ki megterhesen borul a kőre, homlokát a sir szélére hajlja, fejével, vörös haja leomlik. Ez a kép modern alakja. Sejtjük, hogy Magdolna, az a nő, a kiben Renau a «mindenható szerelmet» ismeri fel. Itt a kép értelmezését gazdagítja; fő alakja annak. E fiatal nő fájdalma egy elegia, mely végtelen vonzalmat és kimondhatatlan fájdalmat hirtet a sirnál. Talán sokan azt mondják, hogy világias. De érzést kell, és meghat. Arczát nem látni, helyette megtört alakja beszél. Összeomlása, a sirra borulása, két karjának kiterjesztése szép és plasztikus. Puhá, héth ruhája fedetlenül hagyja vállát, mellén is föl van tépve; idomait követik a ráncok. Egy magában is elegt mondó alak.

A sir egy végénél a két Mária. Az anya a kő-lapon térdel, leeresztett kezét összekulcsolva, megrokkadva a fájdalomtól; arczán szelíd, de átható fájdalom. Mellette a másik Máriaanak a kőlap mögött csak mellképe látszik; imára kulcsolt kezét ajkai elé emeli. A sir másik végén térdel Salome és imádkozik áhítattal. A négy alak mindenike a szenvedély más kifejezése. Magdolna összezuva, a szenvedély fájdalom; a másik három az áhítatos megnyugvás. Ok Magdolna földi szenvedélyével szemközt a vallásos hangulatot félreismertlenül képviselik.

A festés művészetének előrehaladottsága, a színek csillámó hatása megadják a képek mely alapgonlatához a technikailag elért sikert is. Festyével a történelmi és komoly festmények közt hazai művészek közül egy sem versenyez. Sok nincis.

Veterán művészeink egyik legérdekesebbi Thán Mór nagyobb színvonalat küldött be, tervezett egy millenniumi ünnepére. A honfoglalás és Magyarország történelmi eseményeinek csoportosítása, a kép benedezésé mondja, hogy falfestménynek van gondolva. A kiállításban tehát nem hiányzik egy csekés emlékeztető festmény, valamint azok számára, kik hivattak, hogy az ezredéves jubileum ünnepe minden irányban ünnepelesek. Thán nagyjából dolgozta ki freskója tervezetét, természetesen jóval kisebb alakban, mint a kivitelben lenne. A kép-csoport fő része a honfoglalás hada. Az elagott Álmos egy magaslátról megemeltja Árpádnak az új hazát. Az előtérben az áldozat tüze ég, táltosok imádkoznak. Árpád mögött a vezérek és a harcra kész had. Pent a legben allegorikus szárnyas alakok, melyek az elfoglalandó hazra felé szállnak; legelől a Tural madár. A kép oldalán és alján külön-külön jelennek a magyar történelemből: a hét vezér esküje; Árpád a legyőzött népek hódolatát fogadja. Az alsó szegélyen pedig: szent István átvétszi a pápa által küldött koronát; szent István keresztelése;

azután Hungária az újrabredés korszakának nevezetes fériálott környezve; végre az utolsó koronázás.

Thán egy másik festménye: «Szirének». A tengerpart sziklán három női alak, a kik a lanttal, sippal, énekel és bájjakkal csalogatják a közeledő hajót. A művész gondos rajzát és hus színeit kell meg fölemlitenünk.

A szabadságharczából is találunk — kivételesen — egy pár képet, az igaz, hogy csak kísérletet. De ez is ritkaság. E nagy idő, melyeknek lelkesítő nemzeti hatása ma is oly forró, művészeinket egyáltalában nem foglalkoztatja. A nemzeti muzeum képtárának festményei közt csak hagyatékokból került egy pár arczkép emlékeztető a látogatót, hogy Magyarországot a szabadság egyik legnagyobb harczát küzdötte végig.

Gregus Imre esetje fordult legutóbb az 1848—49-iki eseményekhez, tábori életéhez, a honvéd alakokhoz, mert eddig leginkább az életképies vonásokat kereste. Egyik mostani képe: «A névtelen felüstenek» szintén ilyen. Tábori jelenet, melynek főalakja egy markótlányos, a ki bort mér. A másik azonban történelmi esemény, Asbóth Lajos a peredi csatában, 1849. június 20-án. Nem annyira a csaták hősiessége küzdelmét festette, mint inkább egy lovas arcképet vett körül honvédekkel, sebesültekkel, ágyúval. Asbóth ezredes képe ez, a mint lovon ülve, fölemeli a nemzeti lobogót. Nyugalma szintén ellentétes a környezetéhez, a fölemelt puskagyintához, föltartott esakókhöz, a villogó szuronyokhoz, a bekötött homlokú fiatal katonához; a sulyosan sebesült harcoshoz, ki a földről fölemelkedni készül s általában a mozgótt feltűnő és a vezért követő honvédekhez. A lelkesedés jeleit és jelvényeit látjuk, de a foalokból hiányzik a lelkesítő hæv s mint valami kimért ünneplény, oly hidegen viszi előre a lobogót.

ben tünik fel Mária, a komorna, meg egy sisakos fő és egy mozzargyu széle. A fényből jut Wesselyényi arczára is, s kívünni enged a kétélhagáson közvontlenül utána maszó harcos alakot, a ki a kardot fogai közé szorítja. A tableau sötét és fényes tömegi színeket nem tűrhetik el, a rajznak is lehet lappangni. A fiatal festő nem vállalkozott többre, mint a mennyire képes, s azt Mária és a másik nő fején mutatta meg.

Margitay Tiharek a műcsarnok népszerű festői közül való. A komikum és a burleszk iránt egy az érke, vidáman tud előadni, könnyen festeni, hatást csinálni; van egyéni karaktere és van külön tere: a szalon-géne, a dandy, a kisasszonyok, a mamák nagy sokaságával, azok hivalkodásával, mulatozásával és apró-cseprő élményeivel, melyeket öletlesen válogat ki, s megfest mutatlatón, nem riadva vissza túlzásoktól sem. Nemely alakja, némely képe mindentűl látható a kirakatokban, s metszvényekben közlik a külföldi illusztrált lapok is. Az «Ellenállhatatlan», «A jó páris», «A kosár» mind olyan művei, melyeket nagyon szívesen fogadott a közönség, mert a jökevői embert mindig szeretni szokás. Ilyen mosolyogva nézni való képe most is a «Mezes hetyek».

De Margitay más irányban is foglalkoztatja és fejlesztet tehetségét. A mult' őszzel már láttuk egy drámai nagy festményét, az «Utolsó próbat». Most itt van a «Mezes hetyek» derült szivatar mellett az élet sötét árnyával és fájdalommal az «Oltár előtt». Tárgya jól ismert, s Margitay ép úgy adja elő, a mint mindenki ismeri. Az esküvőn megjelentek az elcsabított leány, és a menyasszony, a szülők megtudnak mindent. A színhely egyszerű falusi templom. A násznép úgy látszik útról érkezett, legálabb öltönyű ezt mutatja. Ott vannak a menyasszony szülői, a tanúk. A pap már az oltárnál áll. De jöttek váralan vendégek is. Egyszerű öreg asszony leányával. Heves fájdalommal lépett a vőlegény elé az anya; a leány lerokkad a templom padozatára és sir. Mindenki meg van zavarodva. A menyasszony anyja karjába hanyalt; a vőlegény megsegényülve tétlenül néz maga elé. A pap megbotránkozva mereszt szemét.

Az esemény jelenetesez pathetikus, s talán azt is lehetne mondani, hogy böbeszű. Az elég világos történethez sok a magyarázat, sok a szereplő, nem mindenki jut jó hely, jó szerep. Egy bizonyos hatást ismételn, tovább adni, csak mértékkel lehet, kivált drámai hatást. A pap kövér arca és boszankodása már Margitaynak ama másik levegőjű világában lelné otthonát.

Eset sime kezelése, elshabanása dolgok és részletek fölött; a művész temperamentuma és festékes táblájának színe; a körülményesség, melylyel gondolatát kifejezi, az apróságok, melyeket érvényesít az alakok jellemzésére, a színhely bontólására, a színek összegyűjtésére; szereplőinek modern volta, melyek a kothurnus nem kedvelik: ezek Margitaynak oly tulajdonai, melyekről — a sikere után — a szemlélő is biztos tudomást bír, s tájékozottságában mintha megzavarva érezne magát, ha ismert

Téli kiállítás a műcsarnokban. Megtekinthető 50 kr belépő mellett reggeli 9 óráig délután 4 óráig és villa mos világius...

Aranykoronák kiállítás. Megtekinthető egész nap. Jelenkezben az építészeti múzeum. Belépő díj 50 kr, a Jósivjáró.

Kereskedelmi múzeum. Irattérdek állandó kiállítás a városi legújabb iparcarnokban. Naponként belépő díj nélkül nyitva áll: d. e. 9-12 óráig és d. u. 2-4 óráig.

Országos képtár az akadémia palotájában d. e. 9-4 u. 1. Terméskönyvtár a múzeum épületében (múzeum-körút) d. e. 10-12.

Nemzeti múzeum: képtár d. e. 9-4 u. 1. Többi tárlal 50 kr belépő díj mellett megtekinthető.

Technológiai iparmúzeum saját palotájában (József-tervező 6. sz.) megtekinthető hétköznap, szombat kivételével d. e. 9-12 és d. u. 2-5, szerdán még este 7-9 óráig.

Város-kereszt-egyetlen Erzsébet-kórház (Budán, Krisztinaváros) d. e. 9-11, d. u. 2-4 óráig, a III. osztályú levegő beteg d. u. 3-4 óráig, idegenek megismerkedésük a kórház d. u. 2-4 óráig között.

Féherkereszt-egyetlen VI. ker. mozdony-utca 16. sz. alatt saját házában, megtekinthető minden d. e. 10-12 óráig d. u. 2-4 óráig.

Művészegylet (Lipótvárosi bazár 47.) megtekinthető d. u. 3-5.

A nagy kir. ezredalmi levéltár (Szechenyi-utca 4.) nyitva d. e. 9-12.

Egymást követő d. e. 10-12. Alkottart nyitva egész nap. Belépő díj 30 kr.

Kivonat a hiv. lap nov. 30-ki számából. Arveresek a fővárosban. Schiller Gyula 304 frta becs. ingós. decz. 7. V. ker. Maros-utca 4. sz.

Mayerhoffer A. 41 é. napcz. VII. k. szegényház. Koller A. 42 é. napcz. VII. k. szegényház. Wellerhoffer F. 81 é. napcz. VII. k. szegényház.

IDEGENEK NÉVSORA. Marchall-szálloda az Angol királyihoz. Gr. Zichy G. Somogyi Pálffy György.

Holzvárth Continental szálloda. Schirp F. B. Hilt Schwanz B. Bics Stefan K. Bics.

Féher hattyú szálloda. Gungl A. Drezda Mándli S. Török M. Z. Zsigmond Rapp J. Károly.

Két korona szálloda. Stankovics J. Németh Stankovics L. Németh György.

Pannónia szálloda. Siska A. Esterházy Baranyai K. Z. Ujvári Károly.

Magyar királyi szálloda. Deutsch S. Tóth Szentpétery J. S. Szabolcsi P. S. Szabolcsi P. S.

Vadászküti szálloda. Dr. József J. Kovács Márkovich K. Árpád Fenyvesi B. Bolgasszanyai Fülöp.

Walter Felhősi szálloda. Messinger E. Csáková Kornia G. Csáková.

Erzsébet szálloda. Dr. Kovács L. Zombor Somogyi H. Bolgasszanyai Veres J. H. V. V. V.

Erzsébet szálloda. Dr. Kovács L. Zombor Somogyi H. Bolgasszanyai Veres J. H. V. V. V.

Erzsébet szálloda. Dr. Kovács L. Zombor Somogyi H. Bolgasszanyai Veres J. H. V. V. V.

SZÍNHÁZAK ÉS MULATSÁGOK. NEMZETI SZÍNHÁZ. Budapest, december 1-én. Hónap, december 1-én.

M. KIR. OPERAHÁZ. Évi h. 141. Havi h. 1. Budapest, december 1-én.

A windsorvignók. Vigor op. 3. f. Zsigmond Csizsarev után ita Mosenthal.

VÁRSZÍNHÁZ. Nagy-h. 25. Havi-h. 1. Budapest, december 1-én.

NEMET SZÍNHÁZ. Budapest, december 1-én. Érekes frau u. felvonásban.

GYERMEK SZÍNHÁZ a fővárosi vizsgálat. Színházgató: Feldzsigmond Budapest, december 1-én.

ASZTALOS. Berta énekessé hangverseny. Jegyek kaphatók: Rózsavölgyi és társa es. és kir udvari zeneművekkészletében.

MIKULÁS. Müller Károly. Andrássy-ut 23. szám alatt. bonozani művészeti és tudományos muzeuma és panoptikuma.

Első fővárosi Orpheum. Igazgató: SOSNYI KÁROLY. Nagymező-utca 17. sz. alatt. Uj műsor!

Little Bertolo! A rendkívül nagyserű átlátszó tancsón és énekessé. Xela, az egyetlen gyorfasté, aki a t. közönség kívánsága szerint fell. Masters Lilly (3 hely) Volepoid művésznők. Mousteroi parterre-gymnastikuskó (5 személy). Mrs. Dargont és Mide Hamper.

Első fővárosi Orpheum. Igazgató: SOSNYI KÁROLY. Nagymező-utca 17. sz. alatt. Uj műsor!

Első fővárosi Orpheum. Igazgató: SOSNYI KÁROLY. Nagymező-utca 17. sz. alatt. Uj műsor!

Etaplisement Folies Caprice Rostély-utca 4. sz. 12049 Ma nagy előadás kezdete 8 órakor.

Vizállítás, 1889. november 30-án. Táblázat az állomások közötti távolságokról és az utazás időtartamáról.

Budapestre érkező és Budapestről induló vonatok. Magyar királyi államvasutak. Táblázat az érkező és induló vonatokról.

Szab. osztr. magy. államvasutársaság. Táblázat az osztrák-magyar államvasutakról.

Cs. kir. szab. déli vasutársaság. Táblázat az osztrák-magyar déli vasutársaságról.

Első fővárosi Orpheum. Igazgató: SOSNYI KÁROLY. Nagymező-utca 17. sz. alatt. Uj műsor!

Első fővárosi Orpheum. Igazgató: SOSNYI KÁROLY. Nagymező-utca 17. sz. alatt. Uj műsor!

Első fővárosi Orpheum. Igazgató: SOSNYI KÁROLY. Nagymező-utca 17. sz. alatt. Uj műsor!

Első fővárosi Orpheum. Igazgató: SOSNYI KÁROLY. Nagymező-utca 17. sz. alatt. Uj műsor!

Első fővárosi Orpheum. Igazgató: SOSNYI KÁROLY. Nagymező-utca 17. sz. alatt. Uj műsor!

Etaplisement Folies Caprice Rostély-utca 4. sz. 12049 Ma nagy előadás kezdete 8 órakor.

Vizállítás, 1889. november 30-án. Táblázat az állomások közötti távolságokról és az utazás időtartamáról.

Budapestre érkező és Budapestről induló vonatok. Magyar királyi államvasutak. Táblázat az érkező és induló vonatokról.

Szab. osztr. magy. államvasutársaság. Táblázat az osztrák-magyar államvasutakról.

Cs. kir. szab. déli vasutársaság. Táblázat az osztrák-magyar déli vasutársaságról.

Első fővárosi Orpheum. Igazgató: SOSNYI KÁROLY. Nagymező-utca 17. sz. alatt. Uj műsor!

Első fővárosi Orpheum. Igazgató: SOSNYI KÁROLY. Nagymező-utca 17. sz. alatt. Uj műsor!

Első fővárosi Orpheum. Igazgató: SOSNYI KÁROLY. Nagymező-utca 17. sz. alatt. Uj műsor!

Első fővárosi Orpheum. Igazgató: SOSNYI KÁROLY. Nagymező-utca 17. sz. alatt. Uj műsor!

Első fővárosi Orpheum. Igazgató: SOSNYI KÁROLY. Nagymező-utca 17. sz. alatt. Uj műsor!

MELEKLET A 331-ik SZÁMHOZ.

IRODALOM.

A Magyar Történeli Emlékiratok az idei folyamán 4-ik füzetét adta ki a sajtó. A történelmi...

Petőfi élete és műve. Fischer Sándornak ama nagyterjedelmű, Petőfi életének minden mozzanata...

Történelmi kor- és jellemrajzok, írta Lán- czy Gyula, kolozsvári egyetemi tanár. A harmincz...

Egy államfoglalás naplójá czim alatt írta meg Podhorai Podhorsky Mária megalodó visszmen- keléséről...

Európa legújabb nagyvárosa Budapest czim alatt Seljenka József (Budapestben és Berlinben) egy...

Utazók kézikönyvtára czimmal életrevaló vállalat indult meg Borostyáni Nándor szerkesztésében...

és háladálos olvasókat tudott szerzeni magának. Alig van, ki egy el tudná találni a gyermekek hangját...

Vörtesi Arnold összes műveinek első kiadásából a most megjelent 60-ik füzetben kezdődik már a nyolczodik kötet...

Győr színeszeté, írta dr. Koltai Virgil. Első rész, mely 176 oldalnyi kötetben most hangya el a sajtót...

Egy államfoglalás naplójá czim alatt írta meg Podhorai Podhorsky Mária megalodó visszmen- keléséről...

Európa legújabb nagyvárosa Budapest czim alatt Seljenka József (Budapestben és Berlinben) egy...

Utazók kézikönyvtára czimmal életrevaló vállalat indult meg Borostyáni Nándor szerkesztésében...

eből fejlődtek, sok irányban kiegészítő és magyarázó intézkedésekre szorultak úgy az illetékes szakférjak...

Vörtesi Arnold összes műveinek első kiadásából a most megjelent 60-ik füzetben kezdődik már a nyolczodik kötet...

Győr színeszeté, írta dr. Koltai Virgil. Első rész, mely 176 oldalnyi kötetben most hangya el a sajtót...

Egy államfoglalás naplójá czim alatt írta meg Podhorai Podhorsky Mária megalodó visszmen- keléséről...

Európa legújabb nagyvárosa Budapest czim alatt Seljenka József (Budapestben és Berlinben) egy...

Utazók kézikönyvtára czimmal életrevaló vállalat indult meg Borostyáni Nándor szerkesztésében...

ingadozó lévén nölnek az elnevezés; az egyházi törvények pedig sokszor szólnak bizonyos fokú rokonságra...

Akadémiai értesítő. Az akadémia titkári hivatalától a következő értesítést kaptuk: A magyar tudományok...

Gazdasági könyvtétel zsebnaptár. Herte- lendy Déla földirtókhoz czélzestű gazdasági zsebnaptár szerkesztett és adott ki a gazdák számára...

Naptárak. A Fra-klin-társulat kiadásában a következő naptárak a nap: István bácsi naptára, családok házi naptárak...

A szerzői jog magyarázata (az 1884-iki XVI. törvények), írta Knorr Alajos, kir. ítélőtáblai bíró...

Törvények. Az Eggenberger-féle cég (Hoffmann és Molnár) kiadásában több törvény jelent meg...

A rokonság és sógoraság fokainak számlálása tekintetűl a magyarországi törvényesen bevett és elismert vallásfelekezetek jogszabályaira...

ben, néhez dolog kitalálni. A szomszédok földi vándorlása czimem Carmen Sylva, a romániai királyi...

Folyóiratok. A Századok történelmi folyóirat új füzetében közli Szédeczy Lajosnak a történelmi...

Budapesti Szemle decemberi füzetének czikkjei ezek: Thukydides, Hunfalvy Pálról, Iparunk ügyében...

A Magyar Szemle novemberi füzetének tartalmából megemlíti ezeket: Schreiner Márton: A zsidó...

Zenovics Margitszigeti emlékek czimmal. Egyetlen jelent meg, melyet Schreiner Márton: A zsidó...

A rokonság és sógoraság fokainak számlálása tekintetűl a magyarországi törvényesen bevett és elismert vallásfelekezetek jogszabályaira...

A méhek. Bartók Lajos új czimű vigjátékának egyik, költői szépségben gazdag részét közöljük az alábbiakban...

Aurél (fére). Kezd belé Melegedni. Viola. Mert nem képzeltel, A dolgosoknak mennyi ellenük...

Megismerem gonosz szándékaikkal, S szemébe nézek! De mi lelle, Aurél? (Aurél feláll, ismét leül.)

Viola Bevezetem őr az Allatországba. A teremtenyek közt A lepke a legghazatlanabb.

Mind közelebb jön, s mint az inga, elkezd — Egy-kettő, egy-kettő, — felkört leírni A méhes előtt, mind kisebb felkörtökben...

segeit MÚ AT

um, anti- száj és hegesz- orras és

1889

fogtisztítószer.

KALODONTI SÁRG. F. A. fia és társai

gyógy- és illatszerboltok

Budapest, V. kerület, Rózsa utca 19. sz. 1818

Üzleti megnyitás!

Reitter István

és. és kir. udvari kocsigyáros Vácson.

11855

Arcképek vagy fényképek után.

legalkalmasabb karácsonyi ajándék.

BONDY B. Budapest, Andrassy-ut 31. sz.

Vaskóhi vaskóbánya és vasgyár

haszonbérbe adása.

Nagyvárad, 1889 november 14-én.

Med. dr. C. M. Faber-től Bécsben

"Puritas" specifikus száj-szappan.

Eucalyptus-szaj-essencia

Garantírozott Puritas-fogkefék

Bécs, I., Bauernmarkt 3. szám.

Sertés-hus vétel.

SERTÉS-HUS

MEDUNA JÓZSEF, szalmi gyáros

Kőbánya.

Hirdetmény.

BÉCS

Wien im Stadtbezirke Wieden

Hauptstrasse 7

HOTEL „GOLDENES LAMM“

Hirdetmény.

A szombathelyi püspökség

száznál több vendégszobával.

A PALLAS könyvkiadóhivatala

GYÖMÖSFATENYESZTÉSNA.

GYÖMÖSÉSZETI ÉS KONYHAKERTÉSZETI

Felhívás.

társas-kocsi üzletre

egy vagy több vállalkozót kizárólag engedéllyel felruházva.

Czélserű karácsonyi ajándék!

Haj-szorító.

SPÖCKINGER A. néni

Bécs, 12047.

Hirdetmény.

A szombathelyi püspökség

száznál több vendégszobával.

Hirdetmény.

A szombathelyi püspökség

száznál több vendégszobával.

Hirdetmény.

A szombathelyi püspökség

száznál több vendégszobával.

Világossá!

Stalbaum, igazgató

Bécs, 12047.

posztó lópokróczainkra

Gücsi posztó-gyár

Budapest, Járó-utca 10.

Anyáknak

fontos!

első bécsi gyermektáplisz

GIACOMELLI FERENCZ-től Bécsben.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak

Magyar királyi államvasutak.

Kiválóan alkalmas

ünnepi ajándékok

MAGYAR TÜZESK.

FAUST.

TÖRÖK NÉPMESÉK.

MAGYAR KÖLTŐK SZERELMEI.

HORNÝANSKY VIKTOR

cs. kir. o. magyar

KELETI SZERKÓTO

Egyelőre 1 ft. 20 krajár.

Birtokesere.

Egy tohermentes

uradalom

Birtokesere.

Egy tohermentes

uradalom

Epen most jelent meg

BIZONYVITVÁNY

UJONCZOZÁSI FELSZÓLAMLÁSI ÜGYBEN

a m. k. honv. miniszter. számú rendelete szerint.

KWIZDA

korneuburgi marhatáplisz

Mint marhatáplisz kiadóknak

KWIZDA-féle érettségij

KWIZDA-féle dísznőpör

KWIZDA JOH. FER.

A művelt közönség kedvenc lapja.

„ORSZÁG-VILÁG“

SZERKESZTI: BENEDEK ELEK.

„ORSZÁG-VILÁG“

A legdiszesebb s legelterjedtebb szépirodalmi képes hetilap az

„ORSZÁG-VILÁG“

A legdiszesebb magyar szépirodalmi hetilap.

A feltételek következők:

egész évre	10 ft - kr.	egész évre	28 ft - kr
fél évre	5 " "	fél évre	14 " "
negyedévre	2 " 50 "	negyedévre	7 " "
egy óra	" 85 "	egy óra	2 " 50 "

Az „Ország-Világ“ kiadóhivatala.

LEGJOBB OLVASMÁNY

PALLAS

KÖNYVTÁR

Egy 60 KR.

GYÖNGYÖR. B. Bajza Lenkétől.

AZ ELYESZETT EMBER

V. JÓLA. Hugh Conroy után.

SZÁRNYA-SZECETTEN.

EY HALOTT TÖRTÉNETE.

MA HOLNAP NÉLKÜL.

EJTÜNT ÉSZKEREK.

ELENA. Verga után.

NE ÖLJ. Paul Bourgetől.

MARUJA. Bret-Harte után.

PALLAS

az 1890-ik évre szóló következő

NAPTÁRAK

PALLAS nagy képes naptára.

KÖZGAZGATÁSI NEMZETI KALENDÁRIUM.

KÉPES CSALÁDI NAPTÁR

AZ OBSITOS.

MAGYAR EMBER NAPTÁRA

ÜGYVÉDI ZSEBNAPTÁR

KÖZHASZNU ZSEBNAPTÁR

MÓKA-NAPTÁR.

TÁRCSA-NAPTÁR

KIS HIRDETÉSEK

Eszen hirdetés rovatban minden sz. egyzari beiktatása közönséges post. betűkbeli 2 krral, a compact ostok. szedve 4 krajczárral fizetendő.

Minden hirdetésre felvillászatlan ad. a kiadóhivatal ingyen. 22mm. ellát. meg. 30c. azonos minden körben után. meg. 30 kr. helyig. 6k. is fizetendő.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válasza szükséges levélbéllyeg vagy levelezőlap beküldetik, és a hirdetés alatt álló szám közöltek.

Segfinomabb Eszontelvelpapir Adria. Rigler József Ede. Budapest.

ABADALMAKAT. BENEDEKLAJOS. Szabadalmak. Budapest.

Kamólia! Gyógyvirág! Eladás. Budapest.

PILATER VILMOS. Kocsijait. Budapest.

Dr. Wagner Jenő és Emil. Törvényes szponok. Budapest.

Bácsmezőben. Traszági butorok. Siegel-Imhof. Budapest.

Csigát. Fenyves madár. Budapest.

Heremag. Egy villa. Budapest.

Középoru. Nemes szívű urnó. RETHY JÁNOS. Budapest.

Alkalmazást nyer. Gazdatiszt. Budapest.

Vétel. Fényképező. Budapest.

Szem-gyógyvíz. REGENERALÓ. Budapest.

Füلولaj. Füلولaj - kivonat. Budapest.

Az önégyelő. Jelzalog-kölc. Budapest.

Rigler József Ede előbb Posner Károly Lajos. Budapest.

Meghívás családi gyűlésre. Targy: 1. A családi ügyész elterjesztése...

CHOCOLAT SUCHARD. CACAO. KÖNNYEN OLDHATÓ KAKAO.

Az ERDÉLYI PINCZE-EGYLET borainak. FÜSPÖK FERENCZ.

Legmagasabb kitüntetés hamburgi kézmű és ipar kiállítás 1889. Idei tengeri halak.

Alphosphorossavas mész-vas-szörp. HERBANYI gyógyszerész.

A KI NEM TUDJA, hogy a sok hirdetés győzelem közül...

Dr. POLLATSEK. titkos betegségeket. Mariahilferstrasse 23.

Duna-toll. 338 F. sz. CARL KUHN & Co.

SCHULZ E. H. Altona (Hamburg mellett). Kimerítő árjegyzék ingyen és bérmentesen.

Központi szétválasztó raktár. Bécs Apotheké zur „Barmherzigkeit“.

Országos általános kiállítás Budapest 1885. A világ legjobb arcz- és kézfinomító szappana.

Nagy alkalmi butor-eladás. DÓSA KÁLMAN-nál. Budapest.

Müller J. L. féle salicyl-szájvíz. Müller J. L. féle salicyl-fogpor.

Müller J. L. féle salicyl-fogpor. Müller J. L. féle Vaseline Gold-Crème.

Müller J. L. féle salicyl-fogpor. Müller J. L. féle Vaseline Gold-Crème.

FRANCIÁ-MAGYAR SZOTAR. Szójegyzék és nyelvtani megjegyzések.